

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א
לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 235

תרומה תשע"ב

רצון לקיים את דבריך, ולפיכך "בל תניחני לעשקי",
שלא יאמרו עלי שאני אכזרי או רחמן, וקיימתי רק את
המצוות שהאופי שלי רודף אחריהן.

ועל פי זה מיישבים היטב דברי המדרש. כוונת השאלה
למה נסמכה פרשת תרומה לפרשת משפטים, היתה
להקשות, שאין לכאורה קשר בין השתים, שהרי פרשת
משפטים עוסקת בדינים – ב"משפט", ואלו פרשת
תרומה מבססת כלה על מתן תרומות של בני ישראל,
ועל כך הוא משיב, כי הפסוק "עשיתי משפט וצדק"
מבאר את הקשר, דהינו כמו שדוד אמר על עצמו שעשה
את שני סוגי המצוות, והן יחדיו מעידות על כוונתו
לשם שמים, כך עם ישראל, כשהוא מקיים את שני סוגי
המצוות, עדות היא לכך שכוונתו לשם שמים.

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף
ונחשת" (כה, ג)

שואל רבנו יוסף חיים בספרו "אדרת אליהו": המלה
"מאתם" לכאורה מיותרת, שהלא גם אלולא נאמר
הדבר בפרוש, היינו מבינים שמאתם באה התרומה,
והיה די באומרו "וזאת התרומה אשר תקחו זהב וכסף
ונחשת".

עוד הקשה: מפני מה ציוה השי"ת להביא לצורך
מלאכת המשכן ט"ו מינים של תרומות - זהב, כסף,
נחשת, עורות אילים, עצי שטים וכו', ולכאורה היה לו
לצוות על ישראל לעשות את כל המשכן מזהב שהוא
המובחר מכל, או לכל הפחות מזהב וכסף בלבד, ומדוע
ציוה שיביאו גם נחשת ושאר מינים שהם זולים יותר?

ועונה ה"אדרת אליהו" תשובה אחת על שתי השאלות:
מדובר הרי בצבור גדול שנדב לצורך הקמת המשכן,
ובתוך עם רב כזה אי אפשר שיהיו כולם שווים לטובה
בנתינת התרומה, כי יש אשר יתנדב בשמחה, בטוב לבב
ובזריזות, ואלו יהודי אחר נודב את אשר הושת עליו
בעצלתים ולבו בל עמו.

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

מובאת במדרש שאלה: למה נסמכה פרשת תרומה
לפרשת משפטים? התשובה לכך היא: זהו מה שכתוב
(תהלים קיט, קכא): "עשיתי משפט וצדק". ודברי
המדרש הללו טעונים באור – כי לכאורה לא מובן כיצד
מבאר הפסוק "עשיתי משפט וצדק" את הסמיכות של
פרשת תרומה לפרשת משפטים?

הנה, בהמשך לפסוק "עשיתי משפט וצדק" בקש דוד
המלך: "בל תניחני לעושקי". ולכאורה לא מובן מה
הקשר בין תחילת הפסוק לסימו.

וכתב לבאר בספר "דעת סופר", שישנם בני אדם
המרבים בצדקה מפני שיש להם אופי של רחום וחנון,
כי קשה להם לראות אנשים סובלים, ולכן הם מחלקים
צדקה לרב. והללו, גם ללא שהתורה היתה מצוה עלינו
לתת צדקה, היו חולקים מהונם עם אחרים.

ולעמתם ישנם אנשים שמטבעם הם אכזריים, כך שאם
התורה לא היתה מצוה עלינו לאהוב את הזולת ולנהוג
כלפיו ברחמים, היו הללו ששים ושמחים לגרום סבל
לאחרים. אלו היו נקלעים למצב שצריך לבצע פסק דין
של עיר הנדחת – להרוג את כל יושביה, היו הללו מן
הסתם מראשוני המתנדבים...

כיצד, אם כן, נוכל לדעת מהו המניע האמתי של אדם
הנותן צדקה – היאך נדע אם הוא עושה זאת מאחר
שה' ציוה עליו ולא מפאת אופיו הנאצל?

מסתבר מאד שאדם המקיים את כל המצוות – את
המצוות הדורשות, כביכול, אכזריות, וגם את המצוות
הדורשות, כביכול, רחמנות – אות היא כי הלה מקיים
את המצוות לא מפני שזהו טבעו, אלא מפני שה' ציוה
עליו, שכן הוא לא נמנע מלקיים את המצוות הדורשות
אכזריות, ולא התלהב מהמצוות המתאימות לרחמנות.

ועל כך אומר דוד המלך: "עשיתי משפט וצדק",
כלומר עשיתי גם משפט, אלו הן המצוות שהן בבחינת
דין, וגם צדק, כלומר מצוות שהן בבחינת צדקה וחסד.
אם כן מוכח שלא פעלתי על פי הטבע שלי, אלא מתוך

לעתים נדמה שבולון הוא התומך ביששכר והוא המחזיק אותו, אולם האמת היא שדוקא יששכר הוא זה שמחזיק את זבולון ומאפשר לו חיים בעולם הבא ואף חיים בעולם הזה.

מסופר על **רבי אליעזר גורדון**, ראש ישיבת טלז, אשר בהיותו אברך צעיר לימים ישב והגה בתורה, כשחמיו מחזיק אותו ודואג לכל צרכיו.

באחד הימים הגיע אל החתן כתב הזמנה לשמש ברבנות באחת מן העיירות הסמוכות. כשראה החותן את ההזמנה, אמר לחתנו הצעיר: לשם מה עליך ליטול עול רבנות על כתפיק? הישאר אצלי והמשך ללמד, וההסכם בינינו ישאר על כנו!

שנים חלפו, פרנסתו של החותן נקלעה לקשיים ועול החזקת המשפחה הצעירה החל להכביד. החותנת, אשר דאגה למצבו הכלכלי של בעלה, באה וטענה לפניו: "אולי כדאי לשחרר את האברך לדרכו? עד מתי ישב אצלנו? הלא אם נשלח אותו – לא תחסר לו פרנסה, שכן כל הזמן מגיעים אליו כתבי מנוי לתפקידים רבניים שונים".

השיב לה בעלה: "איני יודע מי מחזיק את מי... אני – אותו, או שמא הוא – אותי...".

הענין שב ונשנה פעמים אחדות, עד שלבסוף נכנע החותן, פנה לחתנו הגדול ורמז לו שיתכן שכדאי לו לקבל תפקיד של רבנות עיר, ולהתמחות בשאלות מעשיות ובאופן כזה להתקדם יותר...

רבי אליעזר קבל את הדברים והודיע שיענה לכתב המנוי הבא שיגיע.

לא חלפו ימים רבים וכתב מנוי לרבנות העיר טלז הגיע אל החתן, הוא מיהר להענות להצעה, וביום שבו עזב את העיר לכוון טלז, מקום מגוריו החדש, השיג אותו שליח מהיר, שבא לבשר לו כי החותן נפטר, ועליהם לחזור מיד להלוויה...

בשעת ההלוויה עמדה החותנת ובקשה לדבר, ובבכי בקשה את סליחתו של בעלה.

אמת דבר – הבינו הכל – אכן אין איש יודע מי מחזיק את מי...

ורצה השי"ת שתהיה הנדבה בשמחה ובטוב לבב, באהבה וברצון ובזריזות גדולה, וגם רצה שלכל ישראל יהיה חלק וזכות בבנין המשכן, ואם יצוה שיעשו הכל מזהב דוקא, הגם שודאי היו ישראל מקיימים את צווי יתברך, מכל מקום אפשר שלא היו כולם מתנדבים, וגם אם היו כולם מתנדבים – חלקם לא היו מביאים את נדבתם באהבה, ברצון ובזריזות גדולה.

לכן ציוה שתהיה הנדבה מכמה מינים, ביניהם מינים זולים, כנחושת וכיוצא בה, ומעתה ודאי יביאו כולם נדבה לצורך המשכן בלב שמח, כי מי שצרה עינו להביא כסף וזהב – יביא נחושת, שמחירו זול יותר, ונמצא שלכולם יהיה חלק בנדבת הרצון והשמחה.

זהו שנאמר: "וזאת התרומה", כלומר הרי הנך רואה שצויתי להביא תרומה גם מינים זולים יותר. ומדוע? משום שרוצה אני ש"תקחו מאתם", כלומר מכללות עם ישראל, ולא מיחידים בלבד, לכן אני מצוה על "זהב וכסף ונחושת ועורות אילים מאדמים וכו'", כדי לזכותם שיוכלו כולם להביא את תרומתם בלב שלם.

אבל בלאו הכי אפשר היה לעשות את כל המשכן וכליו מזהב דוקא או מכסף וזהב דוקא, ולקחת את כל התרומה מאיש פרטי נדיב לב או ממקצת אנשים פרטיים אשר יודע ה' את טוהר לבם שיתנו גם את המובחר שבידם בשמחה ובטוב לבב.

"והבאת את הבדים בטבעת על צלעת הארן לשאת את הארן בהם" (כה, יד)

נשיאתו של הארון לא היתה מעשה טבעי כלל וכלל, ועל אף שהבדים הובאו בתוכו כדי שהכהנים יוכלו לשאת אותו, למעשה – הוא נשא את נושאו.

גילוי ניסי זה ארע לעיני כל ישראל בעת חציית הירדן – לאחר שעם ישראל כלו עבר, הלכו הכהנים אחורנית והמים חזרו לזרום, או אז הרים הארון את הכהנים, שכביכול נשאו אותו, והעביר אותם מעל לנהר.

נשיאת הארון באפן על-טבעי זה משמשת גם כמשל לענין הפנימי הרמוז בו, הלא הוא הקשר בין לומדי התורה לבין התומכים בהם, בין יששכר לזבולון.

